

חבית פרק שנים ועשרים שבת

קמה.

עין משפט נר מצוה

מו א מיי פ"ח מהלכות
טומאת חולצין ה"ל"ד:
ב מו טו"ע א"ח מימין ע"כ
טפ"ח ז:
ו א מיי"ח מהלכות שבת
ה"ל"ו ופ"ח ה"ל"ו י"ג סג
לארץ סה טו"ע א"ח ע"כ
טפ"ח ז:
יח ד מיי"ח פ"ח ע"כ ה"ל"ו
ופ"ח ה"ל"ו י"ג:
י"ב ה מיי"ח פ"ח מהלכות
גיטות ה"ל"ו י"ג סג
ע"ש ז טו"ע ט"ע ה"ל"ו
ס"ט ז טפ"ח ז:

לעזי רש"י

בלעזי"ר. לפנעו.

מוסף רש"י

טמא מות שחטו זיתים
וענבים כביצה מכוונת
טור. ובדמיון מלפני
במסכת טהרות ובלבד של
יגע במשקה, ויגון ערש
כפשוטו ל"ג ע"ן שחטו ממנו
שחטו כחן ממשקה
אלא היגון שנגע בהן טמא
קודם לכן גיטו. שחט לא
זכר אלא משלל משקה
וישחטו ענין ענין כזר
מקור שער כביצה, ויומר
מכילה כל דבר קמי חסם
כביצה שחט ענין שחט
טפה ראשונה טמאה טיפה
כביצה, שחטין היה אפולס
כביצה, ע"כ א"ל שחט משקה
הנגע באוכל מקבל טמאה
עמו משלל הוא את שער, ו
דכחותה מן חסם טמא
ובמחמתו (ד"ל) נמי מיי ליה
בגמרא כביצה חולצין שחטו
מחמתו ומתעטו טהרות וכן
מית חלב ויפגול ומה, חו
והיגון בגמרא ופשוטו טמא
ויחטין ענין משחט פגול
ומה ומה, ע"כ א"ל דבשמי
הנגעין מחטו ולא חלב נעור,
דלא חטו ליה ומה מייחין
מית שער, אפילו היי כל
כמה דגמיה ניהו משלמי
לשעריה, ועמא מת דוקא
קמט שחטו טמא כביצה,
והוא היגון למעט עין וכל
טומאת נגע, וישלל דכתיב
קמט, אלא זכ טמא כביצה
הנגע אפילו נגרו יחיד מן
חסם דמטמא אפילו כפשוטו
כלי יג, דקין דלמט עין וכל
ראשונה וענבין עין והבינה
ממנו משקן שעל העץ
במשל, דמשק מקבל טמאה
ככל סאה, וכשחט ומטו למטו
מגעט טמא כשחט והכל
טמא (פסחים ז'ג).

רב נסים גאון

ואין עד מפי עד כשר

רבינו חננאל (המשך)

אמרו כותבין חזקו טעמא
דרי יוחנן דהילכתא בותיה,
דקיי"ל כל היכא דפליגי רב
ושמואל ורי יוחנן הלכה כר'
יוחנן, ולפיכך מדקדקין
דבריהו להעמיד הלכה על
בוריהו. ר' יוחנן מתין
לטעמיה סוחטין כבשים
בשבת לצורך השבת, אבל
לא למוצי"ש, ואחד כבשים
ואחד שלקות ואם, ואם
למיימיהן לא יסחוט, ואם
סחט נעשה כמי שחט
זיתים וענבים וחייב חטאת,
ולא הפריש ביה חטאת,
למיימיהן הוא צריך, וא"י
יוחנן שחטו כבשים
ושלקות למיימיהן, כסוחט
זיתים וענבים וחייב חטאת,
ומתוך אילו הדברים מתברר
שאין הלכה לא כשמואל
ולא כרב שאמרם סוחט

כביצה מכוונת טהור. פי' נקונטרס שאע"פ שהאוכל טמא אינו
מטמא את המשקה שאין אוכל מטמא צפחות מכביצה
והאי טעמא לא יחא אלא למ"ד צפרק כל שעה (פסחים ד'ג: ושם)
משקים מייקד פקדי אכל למ"ד חסם מייבלע צלעמי טמאים המשקין

מחליהן כיון שנגע צבולס^א ונמשני חסם
דבמתמי' מיייר צבולס^ב וענבים שלא הוכשר
לאימת מתכשרי לבי סחטו להו וכי
סחטו להו צירי שעוריה והשתא לפי'
רש"י^א מה צבון מיד כשילאה טיפה
ראשונה^ב (ט) נטמאה^א הואיל ואוכל מקבל
טמאה בכל שהוא^ד ומה עסקה ר"ת
לפי' (ו) לעיל צריא מלמעט (ז' ט"ז).
דב"ע משקה הבא לאוכל הוא ומ"ס לאו אוכל
הוא. לא מניין למימר דכ"ע
אוכל הוא (ט) א"כ"י מ"ט דמ"ד הוכשר: **אם**
הגיעו זיתיו למוסק בו'. מה
שקשה ליה לרז נחמן דמפיש
צפ"ק (ד' פ.) דגורו לצדו צטרה
משום לפעמיס שגדס הולך כו'.
שם פירשני' (ד"ה גורמי):

כבשים ששחטין לגופן מותר
למימיהן פטור אבל
אסור. רז לטעמיה דלמנר לקמן דבר
מורה אינו חייב אלא על דריכת זיתים
וענבים ולפירוש הקונטרס דפי' משום
דלמי משקה מלמלא קשה לרבי
אלא גורו לדוקי אודרס אפומא
דששט צלעמי תולין (לעיל ד' קמ"א).
שמה יסחוט^א הא אפילו סחטו ליכא
איסור דאורייתא מיהו י"ל דהתם רצא
דקאמר לה וס"ל כר' יוחנן דמייבי
חטא"ל: **ורבי יוחנן אמר אחד כבשין**
ואחד שלקות לגופן מותר למיימיהן
חייב חטאת. וצדג לזירו נמי הוא מחייב
ר' יוחנן חטאת לתוך הקערה דדג
לזירו מדמנין לשלקות כבולה שמעמיה
דפריך מדשמואל דשלקות אהיה דדג
לזירו ופי' ר"ת הלכה כר' יוחנן דקיי"ל
כוותיה לגבי רז ושמואל ושמעיה
ומילמלא דר"י שסחטו לנסחט כבשים
ושלקות למיימיהן ואם סחט חייב חטאת
ולא הפריש כבשית^א צין קדירה לקרי'
אלא הפריש אסור^ב מתוך אלו דברים
מתכרר שאין הלכה לא כשמואל ולא
כרז שאמרו סוחט אדם אשכול של
ענבים לתוך הקערה ויש שעממיהן
דצרי רז ושמואל ציו"ט מדדיק רז
חסדא מדצרי שמואל כן ואין לנו
להדורי אפרכי ולחפוקי שמעמא
מדכותיה אלא ודאי צבנת קלמרי ר'
ושמואל ואין הלכה כמותן לא צבנת
ולא ציו"ט ע"כ פי' ר"ת ומה עסקה
מדלא מפליגי ר' יוחנן משמע דמייירי
אפילו לתוך הקדירה אין זה דיוק דהא
רז ושמואל נמי אסרי סתמא כבשים
(ז) למיימיהן אפ"כ^א דשחטו צבולס
אשכול של ענבים לקדירה^ב ומה
דחה דצרי שמעמיהן דצרי רז ושמואל
ציו"ט אומר ר"ת שהדין עמו אכל דצרי
רז חסדא ציוס טוב כדפירשתי לעיל:
צממה

חייב חטאת שמואל מתרץ לטעמיה סוחטין
הוא הדין לשלקות בד"א לגופן אבל למיימיהן פטור אבל אסור וזיתים וענבים
השבת אבל לא למוצי"ש אחד כבשים ואחד שלקות בד"א לגופן אבל למיימיהן
לא יסחוט ואם סחט חייב חטאת ר' יוחנן מתרץ לטעמיה סוחטין כבשים לצורך
בר אשי אמר רב דכר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים בלבד
וכן תני דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים

כביצה מכוונת טהור. משנה היא במסכת טהרות^א ומפרש זה כהדיא
ובלבד שלא יגע במשקה שאינו נוגע אלא בצבולס וכיון כביצה מכוונת
הוא לבי סחטו טיפה קמיימיה חסר ליה מכביצה ואין האוכל אע"פ
שהוא טמא מטמא המשקה שאין אוכל מטמא אחרים צפחות מכביצה
אכל אס הנה נוגע במשקה איטמי

למה דקמה מטיפה ראשונה שהמשקה
מקבל טמאה בכל שהוא וה"נ תני זה
כהדיא יותר מכביצה טמא שחטו שילאה
טיפה ראשונה נטמאה כביצה. וטמא
מת דוקא נקט שאינו מטמא בהיסט
וה"ה לטמא סרך וכל טמאי מגע וטמא
מת לרבותא נקט דהו אכ טמואה
משום דקמני סיפא אכל זכ סקוטט
זיתים וענבים אפי' גרגיר יחיד טמא
שחטו שילאה טיפה ראשונה נטמא
דקס"ד אפי' סוחט לתוך הקערה:
כפנאי. משקה הבא לאוכל הוא
או משקה ה"ה: **המחליק** ענבים. מחסו
המשקה על הככר: **הוכשר**. האוכל
הענבים הוכשרו: **הבא**. לצורך אוכל
כגון שחטין לשם הפת: ה"ג דכ"ע
משקה הבא לאוכל לאו אוכל הוא. אלא
משקה הוא והיינו טעמא דמ"ד לא
הוכשר שמתחילה נסחטו אדעתא דאזיל
נומים. צללי"ר כדי שיהיו רכין:
הוכשר. דניחא ליה צמסחא דטייף
עלייהו שמתוך כך הם מרצים טעם:
לסופסו צמלה. שמתוך שהן קשין אין
המלח מדבק בהן וממלעס לרכין
מבחוץ מעט: **לא הוכשר**. דלא מחוין
למשקה דיהיו ליעקר: **לידע אס**
הגיעו ויסו למסוק. כריך הוא ללחות
אס שזמנו נוח ללאת מיהו המשקה
אזיל לציבוד: **הני סנאי**. דמפנע ודאי
צמסקה העומד לציבוד פליגי כדאמרי'
אכל תנאי דמחליק לאו צעומד לציבוד
פליגי דלאו לציבוד אול שהרי ללחמא
האוכל נתנו והרי מלחמא אלא צמסקה
העומד ללחמא לאוכל קא מייפלגי דל"נ
משקה הבא לאוכל נטמא הוא ה"ה
היכא דקא שריף ליה א"י שטר ציה
ריפתא דתורת משקה עמיד אכל
ללחמא פליגי: ודג לזירו. סחטית דג
להוציא זירו לאו משקה הוא אלא
אולכין: **כצשין**. ירק מי כצוש ציין ומומן:
לגופו. אס לאכול הכבשים סוחטין
ממשקה ה"ף עליהן השבולע צבן מותר
לכמחילה דלא מפרק הוא הואיל ולא
למשקה הוא כריך: **פטור**. שאין זה מפרק
שאין המשקה הזה יוצא מן הכבשים
שלא גדל צמחין אכל אסור אטו זיתים
וענבים: **שלקוט**. אפילו למיימיהן לאו
משקה ניהו אלא אוכל: **למיימיהן פטור**
אכל אסור. והא שלקות דמיה דדג
לזירו הוא ולא שלקות דמיה שמואל
לכמחילה: **עניי ראו ולא זו**. הא דצעינא
למימר נך דמשמיה דרז אימתנר:
סוחטין כצשין. ולא מפליע צין לגופן
צין למיימיהן ושרי לכמחילה וקשיא
לכלולה ליתכא צהו לזרי כצשין למיימיהן
לכמחילה: **דבר אסור**. כלומר אסרה
תורה ומלכה ודריסת זיתים וענבים
הוא הדיא מלכאה אכל שאר דריכות
לאו אורחיהו צהי ולא מלכאה ניהו:
לעדות

גמ' שילקות לגופן מותר
למיימיהן. ע"י לעיל דף ע"ג
ע"כ מוס' ד"ה וזכר לעלים:

הנהרות הגר"א

א. דפירוש דכל שהוא
מקבל טמאה מן התורה.
ב. מחכשירי. ומיד. ומוצי'
פסחים לג' ד"ה למ"א. כל
הנשאר. ג. ד"ה פסחים לג'
ד"ה למ"א. ד. ויחטוין
מכילע בלעיי. חס' פסחים
לג' ד"ה למ"א. ו. מה ל'
אם הולך לאיבוד או
שאנו הולך לאיבוד הוא,
מ"מ כיון שבא לאוכל הרי
הוא כאוכל ואינו מכילע
מיימיהן. ו. משום דרושין
למשקין והלכן כשסוחטין
ה"ל בדריסת זיתים וענבים.
ז. ודחיישי' דלמא
אתי משמע דאי אתי לזירי
חסיהו הויל מלאכה
דאורייתא ואפי' שאין.
המשקה מוגפה. ח. יוחנן.
ח. כבשבים. חס' ה"א"ס.
ט. למיימיהן. י. ר"ת. י. דבא
ב]סחטוין זיתים וענבים
בין לקדירה בין לקערה
למיימיהן הוא צריך, וא"י
יוחנן שחטו כבשים
ושלקות למיימיהן כסוחט
זיתים וענבים וחייב
חטאת. י"א. יא. ויחטוין
כרוחין דוקא לתוך הקערה
איירי. מוס' ה"א"ס.
י"ב. ובאה א"ר חייא בר
יוחנן. מוס' ה"א"ס.

רבינו חננאל

א"ר ירמיה כפנאי, המחליק
וענבים לא הוכשר, פי'
מחליק, משפפן פעמים
שמתמחה בהן, משקין
ומחליקין בן, ולפיכך אמר
ר' יהודה הוכשר שכן
משקה מגור הוא, ואוכל
אמר משקה הבא לטמא
הוא ובכאלו הוא חסוב
ואינו מכשירי. ובא ר'
הוא ופירש כי התנאין
הוחלקין (במחלק) במחליק
בענבים פליגי במשקה
העומד לצתחצו, ואילו
הוחלקין במפצע זיתים
בידים מסואבות, פליגי
במשקה העומד לאיבוד.
א"ר יורא א"ר חייא בר
אבה אמר בר סוחט אדם
אשכול של ענבים לתוך
הקערה הוא אסור, וחליז
הרג שאפילו חסיתו בקערה שרי,
והא דאיתמר כבשים שחטין אמר רב
לגופן מותר
וכי' דברים פשוטין כן ואין צריך
לפניה ולא לפני לפניה. אמנם צריך
לכונן גופא כבשים שחטין, כגון
זיקות וראשי לפחות וזכור וכל
הרומה להן, אמר רב לגופן מותר
כלומר סוחט להסיר קמחיהם
ואלכין מותר, אבל אסור כותנא
למיימיהן הוא צריך, פטור אבל
אסור. ושלקות, כגון זיקות וזכור
להן [ושלקות] קמחיהם חסוב
ונשאר מיימיהן בהן, וכן דגים
מחליקין, בין לגופן בין למיימיהן
מותר, ושמאל אמר אחד כבשים
ואחד שלקות, לגופן מותר
למיימיהן חייב חטאת, ומתברר
עליהו סוחטין כבשים בשבת לצורך
השבת אבל לא למוצי"ש, וזיתים
וענבים לא יסחוט ואם סחט חייב
חטאת, קשיא לרב וקשיא לשמואל
וקשיא לר' יוחנן, וכל אחד מהם
מתרץ מתינתא דא לטעמיה דבריהן
פשוטין הן, אבל

אדם אשכול של ענבים לתוך הקערה אבל לא לתוך הקערה. ויש שמעמיד דברי רבינו רב ושמואל בירושלמי, מדדיק רב חסיה
דבי שמואל ואמר מדברי רבינו נלמד חולב אדם עד לתוך הקערה אבל לא לתוך הקערה כדי לקיים דברייהם לחיות הלכה.
דבי דבריהם נכונים שאפילו בירושלמי כל אילו אסורין. וליקט בפיו מן הבמה בירושלמי אסור וכ"ש לחולב, כדגורסין בסוף פרק
חוש (שנשא) פקחא אבא שאלו אמור נהגין היינו שיונקין מן הבמה טהורה בירושלמי. ואקשניו עליה היכי דמי א דאיא כבנה
אפילו בשבת שרי, אי ליתא כבנה אפילו בירושלמי אסור. ומפקדין לא צריכה איתת בה צערה (וטובא) [וכן] מפרק לאלתר
די הוא, שבת דאיתרי סקילה הוא גזור רבנן, יום טוב דאיתרי לאו לא גזור רבנן. הנה אפילו ליקט אפילו לא היתרי אלא
קיום שם צער, כ"ש לחלוב במקום שאין צער שודאי אסור. ואין לנו להדורי אפרכי ולאוקי שמתנא מדוכתא, אלא ודאי
זה שאומר סוחט אדם לתוך הקערה אבל לא לתוך הקערה בשבת אמרו, ושארם רב חסדא בירושלמי הוא, ואין הלכה כמותם
לא בשבת ולא בירושלמי, והא דתנא דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים